SVÞ | Samtök verslunar og þjónustu

Einkarekstur eða opinber rekstur

Hugarfarsbreytingar er þörf

17. mars 2016

Opinber rekstur eða einkarekstur

Hugarfarsbreytingar er þörf

Það eru allir góðir í einhverju… enginn góður í öllu

Útvistun verkefna á að vera **til hagsbóta fyrir alla** hlutaðeigandi aðila.

Heilbrigðisráðherra kynnir úrbætur í heilsugæslu

Ríkisrekstur er ekki markmið í sjálfu sér – og verkefni hins opinbera á að fela þeim sem leysa þau með sem bestum og ódýrustum hætti. **Þetta er stefna ríkisins í útvistunarmálum.**

Illugi Gunnarsson um RÚV:

Þá hefur útvistun á framleiðslu efnis Ríkisútvarpins farið sívaxandi í samræmi við þjónustusamning. Þetta þýðir auðvitað samdrátt í innanhússframleiðslunni en á móti kemur að margt bendir til þess að fyrirtæki á almennum markaði geti unnið efni á mun hagkvæmari hátt. Þetta er mjög jákvæð þróun að mínu mati, þarna eru fólgin sóknarfæri fyrir Ríkisútvarpið til að nýta betur sína fjármuni.

Skoða útvistun og sameiningu mötuneyta

Hægt er að spara allt að fimm hundruð milljónir með breytingum á fyrirkomulagi mötuneytis-þjónustu í skólum Reykjavíkur. Starfshópur skoðar í samstarfi við skólastjórnendur hvort bjóða eigi þjónustuna út eða sameina mötuneyti innan hverfa.

Er allt tekið með í reikninginn?

Starfsmannafjöldi ríkis og sveitarfélaga…

Ríkið – Um 16.600 starfsmenn

Sveitarfélög – Um 20.350 starfsmenn

Útgjöld hins opinbera árið 2014:

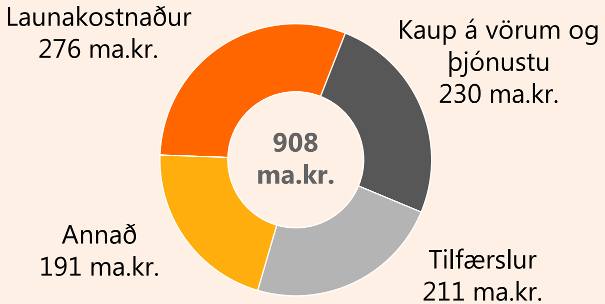

Heimild: Fjármálaráðuneytið, Samband íslenskra sveitarfélaga, Hagstofa Íslands

…en er allt talið með?

6 fyrirtæki hér að neðan með um 3.600 starfsmenn ekki talin með, hvað með önnur opinber fyrirtæki?

matís
Landsvirkjun
isavia
PÓSTURINN
RÚV

Heimild: Ársreikningar fyrirtækja, GlobeNewswire Inc.

Tækifæri til breytinga?

Tækifærin liggja víða

mast Matvælastofnun
FERÐAMÁLASTOFA ICELANDIC TOURIST BOARD
ÞJÓÐLEIKHÚSIÐ
PÓSTURINN
LANDMÆLINGAR ÍSLANDS
Íslandsbanki
Mannvirkjastofnun
fsr FRAMKVÆMDASÝSLA RÍKISINS
RÚV
FASTEIGNIR RÍKISSJÓÐS
Landsvirkjun
FISKISTOFA
Nýsköpunarmiðstöð Íslands
Veðurstofa Íslands
RÍKISENDURSKOÐUN THE ICELANDIC NATIONAL AUDIT OFFICE Fjárhagsendurskoðun
Íbúðalánasjóður
rannís
matís
ÞJÓÐMINJASAFN ÍSLANDS National Museum of Iceland
Álftaneslaug
isavia
Veiðimálastofnun
HAFRANNSÓKNASTOFNUN
SORPA ÁRANGUR Í UMHVERFISMÁLUM
LÍN LÁNASJÓÐUR ÍSLENSKRA NÁMSMANNA
Ríkiseignir

Heimild: Skýrsla Viðskiptaráðs „Hið opinbera tími til breytinga"

Málaflokkar

Dæmi um málaflokka sem innihalda afmörkuð verkefni sem henta vel í að bjóða út eða útvista

- Öryggisþjónusta
- Bókhalds- og launþj.
- Eftirlitsverkefni
- Ræsting
- Endurskoðun
- Ráðgjafaþjónusta
- Tölvu- og tækniþjónusta
- Verkefni innan menntageira
- Verkefni innan heilbrigðisgeira
- Mötuneyti og veitingaþjónusta
- Ferlar og verkefnastjórn
- Þýðingarþjónusta

Kaup á þjónustu eða starfsmannaráðning?

Raunverulegur kostnaður starfsmanns

Útgjöld vinnuveitanda umfram mánaðarlaun

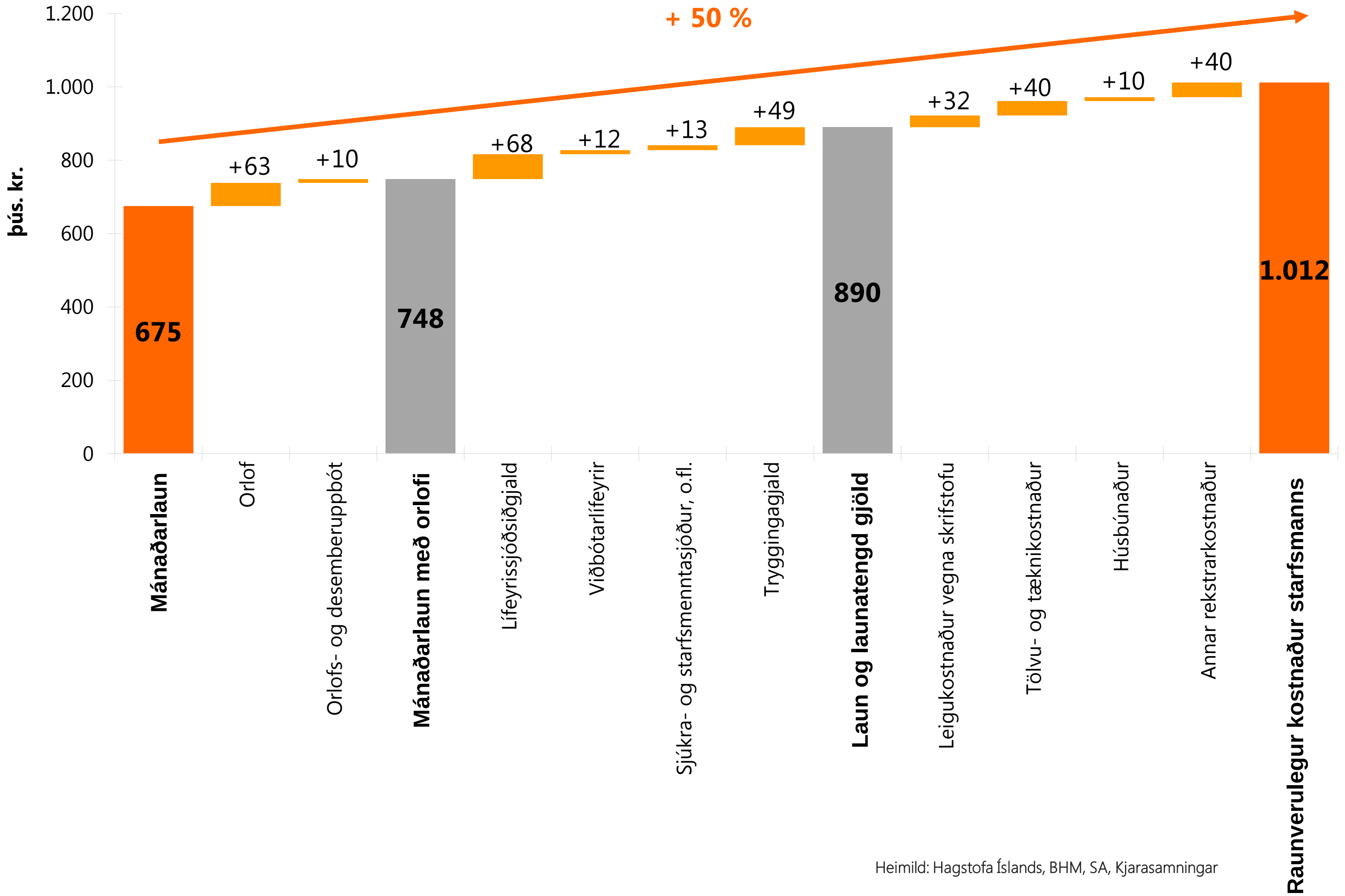

Heimild: Hagstofa Íslands, BHM, SA, Kjarasamningar

30% af vinnuvikunni í orlof, hlé, frí og veikindi

Fjöldi vinnustunda samkvæmt vinnuskyldu í kjarasamningum

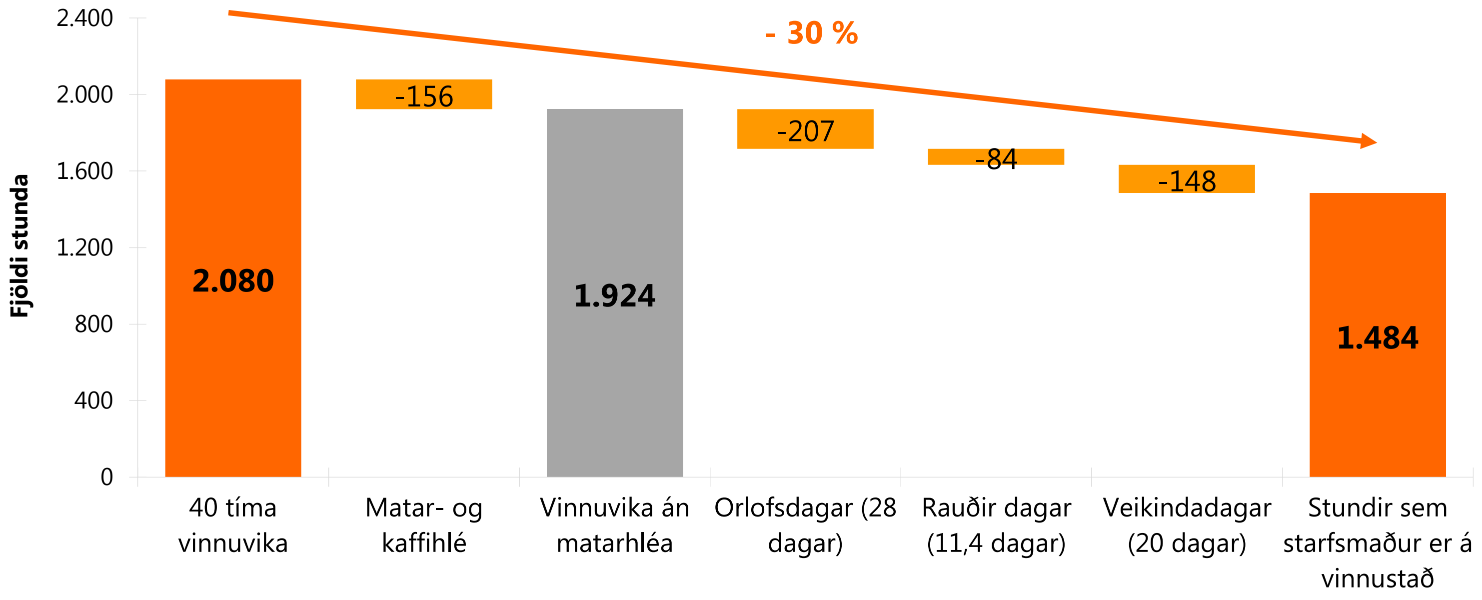

Heimild: SA, Kjarasamningar

Vinnuskylda starfsmanns samkvæmt kjarasamning er að meðaltali **124** klukkustundir á mánuði (1.484 á ári)

Starfsmaður með meðal nýtingu á tíma (70%) vinnur **87** tíma á mánuði í útistandandi verkefnum

Kostnaður launagreiðanda vegna starfsmanns með **675** þús. kr. í mánaðarlaun er um **1.012** þús. kr.

Sérfræðiþjónusta eða starfsmannaráðning?

Helstu kostir og gallar

Sérfræðiþjónusta

Kostir

+ Mikil dýpt og breidd sérþekkingar
+ Hlutleysi
+ Reynsla
+ Orðspor sérfræðings, skil á verkefni
+ Margar hendur þegar þörf er á
+ Aðgangur að erlendum sérfræðingum
+ Dreifing áhættu
+ Upplýsingaöryggi
+ Sveigjanleiki

Gallar

- Sérfræðiþekking kostnaðarsöm
- Þekking byggist ekki upp innanhúss í jafn miklum mæli
- Þarf að kynna sér starfsemi
- Misgóðir sérfræðingar

Starfsmannaráðning

Kostir

+ Sérhæfing innanhúss
+ Talsmaður stofnunar
+ Getur aukið þekkingu annarra starfsmanna
+ Upplýsingaöryggi
+ Reynsla

Gallar

- Sérfræðiþekking kostnaðarsöm
- Þekking takmarkast við starfsmann
- Hindranir við uppsagnir
- Þjálfun tekur tíma og kostnað
- Veikindi, leyfi, o.s.frv.
- Þekking yfirgefur stofnun með starfsmanni
- Útvegun og kostnaður aðstöðu

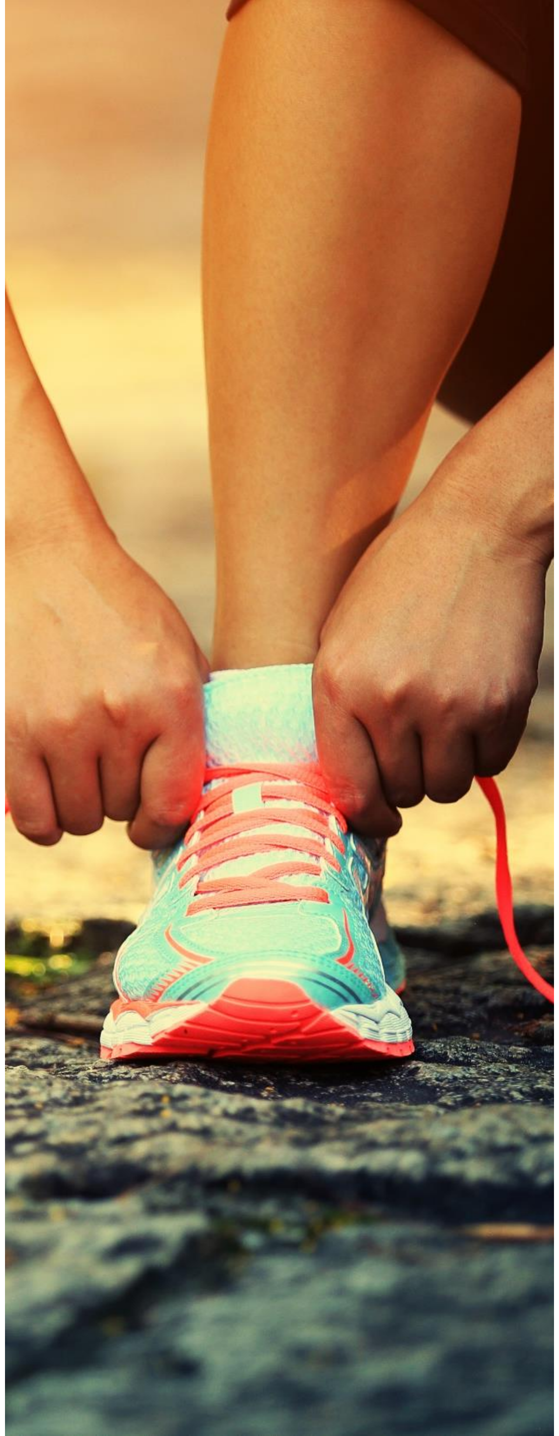

Teymi ráðgjafa eða einn starfsmaður?

Dæmi um afmarkað sérfræðiverkefni

Hver er munurinn á sérfræðiþjónustu eða starfsmanni?

Sérfræðiþjónusta	Starfsmannaráðning
+ Sérþekking er til staðar	+ Starfsmaður þarf að setja sig inn í verkefnið
+ Teymi vinnur verkefni skilvirkar og hraðar	+ Allir hlutar verkefnis vinnast af einum starfsmanni
+ **Hraðari skil verkefnis og hraðari ákvarðanataka**	+ **Getum við beðið eftir verkefninu í yfir hálft ár?**

Einkarekstur í heilbrigðis- og menntamálum

Breyting boðuð í rekstri heilsugæslu á Íslandi, fé fylgir sjúklingi

Fyrirhugaðar breytingar á umhverfi heilsugæslu á Íslandi eru að sænskri fyrirmynd. Kerfið þar byggist á blöndu af opinberum og einkareknum heilsugæslustöðvum og prinsippinu að „fé fylgi sjúklingi".

„Heimilislæknar [í Danmörku] eru sjálfstætt starfandi og vinna samkvæmt samningi við hið opinbera, þar sem meðal annars er kveðið á um þjónustumagn og launagreiðslur."

Heimild: Björn Blöndal (2016). „Tilvísanakerfi í heilbrigðisþjónustu", lokaverkefni til MS-prófs í Heilsuhagfræði frá Háskóla Íslands.

„Læknamóttökur og heilsugæslustöðvar [í Noregi] eru að mestu einkareknar. Það er réttur hvers íbúa landsins að vera með skráðan heimilislækni."

Heimild: Björn Blöndal (2016). „Tilvísanakerfi í heilbrigðisþjónustu", lokaverkefni til MS-prófs í Heilsuhagfræði frá Háskóla Íslands.

Viljum við val í skólakerfinu?

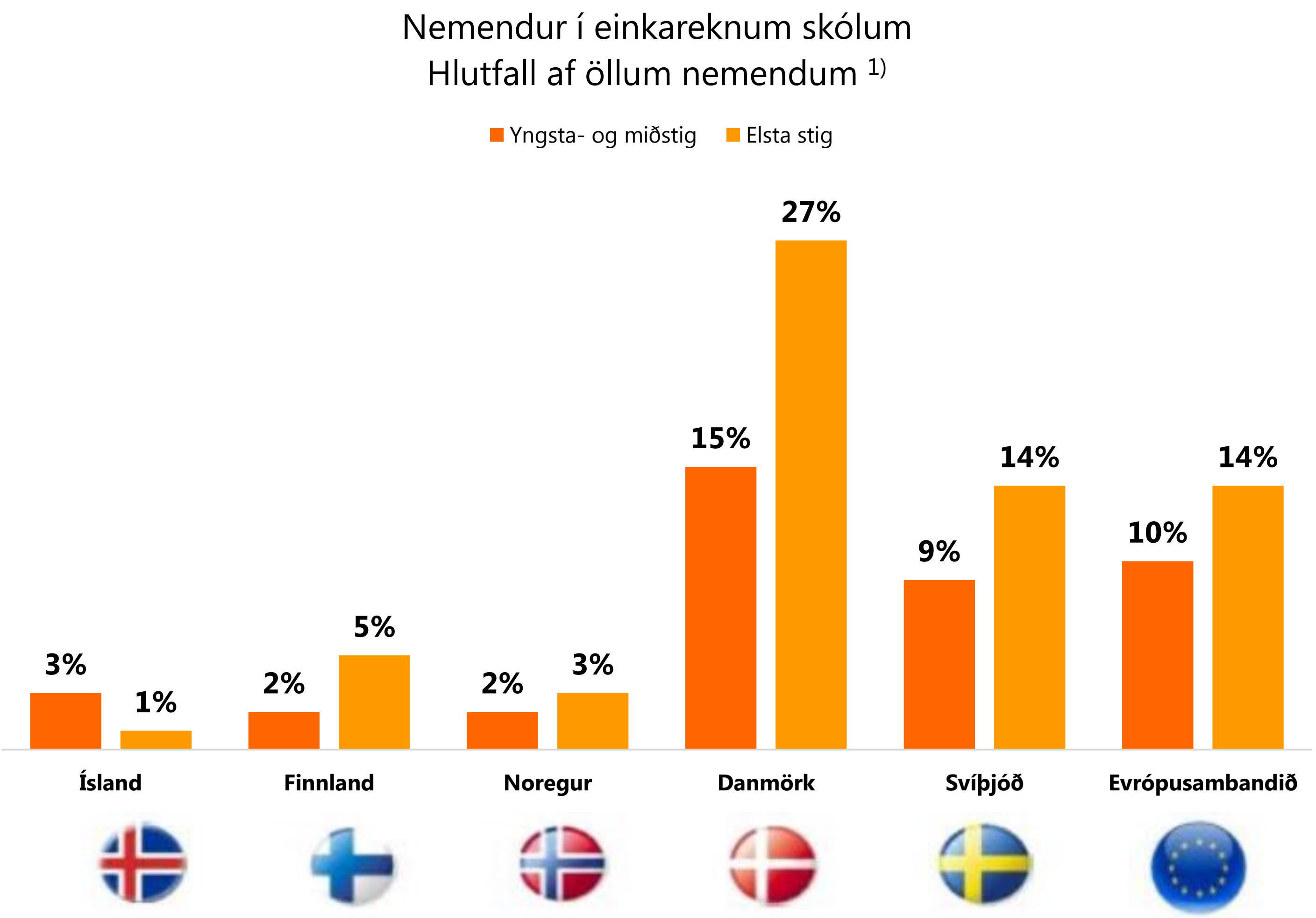

1) Flokkað samkvæmt ISDEC staðli.
Yngsta- og miðstig samsvarar „Primary education (ISDEC 1), eða 4 - 6 fyrri árum af grunnskólaaldri.
Elsta stig samsvarar „Lower secondary education (ISDEC 2), eða 2 – 6 seinni árum af grunnskólaaldri.

Heimild: Skýrsla SA og Viðskiptaráðs „Stærsta efnahagsmálið – Sóknarfæri í menntun"

Samantekt

- Opinber rekstur eða einkarekstur
- Raunverulegur kostnaður starfsmanns skiptir máli
- Þurfum að hafa betri upplýsingar í opinberum rekstri
- Allir eru góðir í einhverju en enginn góður í öllu
- Stefnum að hlutfalli Norðurlandanna í einkarekstri skóla- og heilbrigðiskerfis